

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΛΠΟ ΣΤΗ ΜΑΝΩΛΑΔΑ

Ένα χρόνο μετά την επίθεση κατά αλλοδαπών εργατών, η μαύρη εργασία οργανιάζει, ενώ η πολιτεία κοιτάζει αλλού. Τίποτα δεν αλλάζει. ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΑΦΕΙΑΔΗ

© ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τα δια και απαράλλακτη παραμένει η κατάσταση στα φραουλοχώρα. Στη μεγάλη τους πλειονότητα νεαροί Μπανγκλαντεσιανοί, οι οποίοι βρίσκονται παράνομα στη χώρα, αλλά και Ρομά από Ρουμανία και Βουλγαρία για να συμπληρωθούν τα κενά, μέσα σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης, μαζεύουν ολημερίς σκυμμένοι τη σοδειά στα χαμπλά πλαστικά θερμοκήπια, σε καθεστώς μαύρης εργασίας. Ελεγκτικοί μηχανισμοί, αστυνομία, δημοτική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση κάνουν τα στραβά μάτια στο όνομα της «ανάπτυξης», ενώ η Εκκλησία της περιοχής βρήκε ευκαιρία

για μπίζνες, μετατρέποντας το γηροκομείο σε ενοικιαζόμενο ξενώνα για αλλοδαπούς εργάτες.

Ένα χρόνο μετά τους πυροβολισμούς εναντίον των εργατών που διεκδικούσαν απλήρωτα μεροκάματα έξι μηνών και την επιτόπια έρευνα, που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 520 του «Κ», ξανακατέβηκα στην περιοχή, τώρα που τα φώτα της δημοσιότητας κρατούν το θέμα στη σκιά. Απευθύνθηκα αρχικά στον περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας Απόστολο Κατσιφάρα. Παραδέχεται πως η κατάσταση δεν έχει αλλάξει στο παραμικρό, πως, παρά τις απανωτές συσκέψεις με τα

συναρμόδια υπουργεία και τους φραουλοπαραγωγούς, δεν υπήρξε κανένα απολύτως αποτέλεσμα, με συνέπεια να διαιωνίζεται η μαύρη εργασία. Ρίχνει τις ευθύνες στο κεντρικό κράτος, υποστηρίζει πως δεν υπάρχει η απαιτούμενη πολιτική βούληση. «Είναι μια παθολογία της χώρας μας, ανακυκλώνεται σε συσκέψεις και δεν μπορεί να δώσει λύσεις. Για εμάς η φράουλα είναι από τους πιο σημαντικούς τομείς του πρωτογενούς τομέα. Είναι εξωστρεφής τομέας, ταιριάζει στο μικροκλίμα της περιοχής, το σύνολο της παραγωγής εξάγεται στις καλύτερες τιμές. Αποφέρει δε πάνω από

90 εκατ. ευρώ, ποσό πολύ μεγαλύτερο από εκείνο των επιδοτήσεων για όλα τα άλλα αγροτικά προϊόντα της περιφέρειάς μας». Του υπενθύμισα πως ο ίδιος, λόγω της θέσης του, έχει ευθύνες για τη συνέχιση της παρανομίας. Απάντησε πως θεωρεί τον εαυτό του «έναν εργάτη της αυτοδιοίκησης».

«Ο Μπανγκλαντεσιανός είναι ό,τι πρέπει...»

Συνάντησα τον Μπανγκλαντεσιανό Χαν Λίτον στον καταυλισμό πλάι στην εθνική οδό, στα χωράφια με τα θερμοκήπια που νοίκιαζε ο Νίκος Βαγγελάτος, ο οποίος στο μεταξί

έχει προφυλακιστεί για τους πυροβολισμούς. Είναι ένας από τους τέσσερις επικεφαλής (κομάντο) της ομάδας των 150 που δέχτηκε τους πυροβολισμούς. «Είμαστε οι μόνοι που δεν δουλεύουμε. Επειδή έγινε τότε φασαρία, δεν μας παίρνει κανείς. Και είμαστε ακόμα απλήρωτοι. Μας έχουν κόψει και το νερό και το ηλεκτρικό, τα βγάζουμε πολύ δύσκολα πέρα».

Οι νεαροί Μπανγκλαντεσιανοί είναι περιζήτητοι στα φραουλοχώρα, αφού, όπως χαρακτηριστικά λέγεται, «η φύση τους έχει προικίσει με σπάνια ικανότητα στα δάχτυλα και ταχυδακτυλουργικές κινήσεις». Είναι μικρόσωμοι

και εύκαμπτοι. Και βγάζουν διπλή δουλειά από τους Ρομά από Ρουμανία και Βουλγαρία, που αυξάνονται τελευταία. Μαζεύουν 35 - 40 τελάρα φράουλα την ημέρα, ενώ οι Βαλκάνιοι 20 - 25 τελάρα. Επίσημα το μεροκάματο είναι 22 ευρώ. Πέρυσι είχα ακούσει για μεροκάματα 8 - 15 ευρώ. Φέτος ανώτερο υπηρεσιακό στέλεχος του ΟΓΑ προχώρησε τη σκέψη μου ακόμη πιο πέρα: «Αυτοί οι άνθρωποι, επειδή είναι παράνομοι, μπορεί να μην πληρώνονται και καθόλου, όπως έγινε με αυτούς που τους πυροβόλησαν πέρυσι, άντε να τους δίνουν δύο ευρώ και τελειώνει εκεί η ιστορία...».

Επισκέφτηκα τον φραουλοπαραγωγό

Γιάννη Αρβανιτάκη στο συσκευαστήριο του. Υποστηρίζει πως ο ίδιος απασχολεί μόνο Βούλγαρους και Ρουμάνους και με διαβεβαιώνει πως φέτος έχει αλλάξει συνολικά η κατάσταση και πως όλοι οι εργάτες στην περιοχή πληρώνονται με εργόσημο. Ανψυχει γιατί οι καταναλωτές διεθνώς, λόγω της ύφεσης, έχουν λιγότερα χρήματα και η φράουλα αποτελεί είδος πολυτελείας, προβλέποντας ότι οι τιμές θα πέσουν μέχρι το τέλος του χρόνου μέχρι και 30%. Δεν κρύβει ότι οι πιο αποδοτικοί εργάτες είναι οι Ασιάτες «Ο Μπανγκλαντεσιανός είναι ό,τι πρέπει. Αλλά και οι Βούλγαροι συνηθίζουν, έχουν βλέψεις την ανάγκη του μεροκάματου». Πέρυσι, μετά το θόρυβο που δημιουργήθηκε, μαζί με άλλους φραουλοπαραγωγούς πήγαν στον ΟΑΕΔ και ζήτησαν 4.400 Έλληνες εργάτες. «Γνωρίζαμε ότι δεν επρόκειτο να καλυφθούν όλες αυτές οι θέσεις από Έλληνες, αλλά είπαμε να κάνουμε μια προσπάθεια, όσους μπορέσουμε. Αλλά οι ελάχιστοι που ανταποκρίθηκαν δεν έκαναν για τη δουλειά».

«Ήταν ένα τρικ για να σουχάσει η κοινή γνώμη...»

Στα γραφεία του ΟΑΕΔ Δυτικής Ελλάδας συνάντησα τον προϊστάμενο Γιάννη Καρβέλη, ο οποίος μου ξεδιάλυσε κάποιες απορίες. «Πέρυσι, δέκα μέρες πριν από τη λήξη της καλλιεργητικής περιόδου, προσήλθαν κάποιοι οι οποίοι παρουσίασαν ως εκπρόσωποι των φραουλοπαραγωγών, δηλώνοντας πως είναι διατεθειμένοι να απασχολήσουν Έλληνες εργάτες στη φράουλα. Εδώ στην περιοχή έχουμε 45.000 ανέργους, εκ των οποίων οι 30.000 αναζητούν εργασία. Εμείς, παρότι δεν μπορούμε να έχουμε εγγεγραμμένους ανέργους εργάτες γης, διότι είναι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ, αναρτήσαμε την ανακοίνωση για 4.400 θέσεις εργασίας. Κάποιοι ανειδίκευτοι άνεργοι παρουσιάστηκαν, λόγω της ανέχειας, αλλά οι φραουλοπαραγωγοί δεν δέχτηκαν

Ελεγκτικοί μηχανισμοί, αστυνομία, δημοτική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση κάνουν τα στραβά μάτια, στο όνομα της «ανάπτυξης».

κανέναν, τους είπαν πως είχε κλείσει η καλλιεργητική περίοδος. Ήταν στην πραγματικότητα ένα τρικ, μια πρόφαση, για να σουχάσει η κοινή γνώμη. Θυμάμαι τότε ότι στα κεντρικά δελτία ειδήσεων έλεγαν πως θα φέρουν Έλληνες εργάτες».

Την επιχείρηση εξαπάτησης είχε αποκαλύψει από τότε ένας 48χρονος άνεργος από την Αττική, ο Δημήτρης Λ., με επιστολή του στην ιστοσελίδα imerologioanergou.gr: «Απευθύνθηκα σε 6-7 παραγωγούς, όλοι μου είπαν ότι τώρα δεν χρειαζόμαστε γιατί τελείωσε η παραγωγή, του χρόνου πάλι. Στην πραγματικότητα δεν θέλουν να προσλάβουν κανέναν Έλληνα, έχουν βολευτεί με τους ανασφάλιστους Πακιστανούς, το κράτος απουσιάζει παντελώς, οι παραγωγοί έδωσαν τα τηλέφωνα στον ΟΑΕΔ για να δημιουργηθούν εντυπώσεις».

Το γηροκομείο που νοικιάστηκε ως ξενώνα

Στα τέλη του περασμένου χρόνου, εν μέσω οικονομικής κρίσης, ο μητροπολίτης Ηλείας Γερμανός αποφάσισε να κλείσει το γηροκομείο στη Βάρδα και να το νοικιάσει έναντι 1.500 ευρώ μηνιαίως στον Μιχάλη Ροδόπουλο, φρουρέμπορο από την Πάτρα, ο οποίος, με τη σειρά του, το υπενοικιάζει σε αλλοδαπούς που δουλεύουν στα φραουλοχώρα. Απαντώντας στις αντιδράσεις των κατοίκων, ο μητροπολίτης

επικατέστησε οικονομικές δυσκολίες (μεγάλο λειτουργικό κόστος), επισημαίνοντας παράλληλα τη συμβολή της Εκκλησίας «στην κατάλληλη φιλοξενία των αναγκών εργατών της φράουλας και στην εξυπηρέτηση των καλλιεργητών και άρα στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής και την ανύψωση του πολιτισμού της».

Επισκέφτηκα τον ξενώνα, που έχει την ονομασία «Φάρος». Πρόκειται για ένα μεγάλο τριώροφο κτίριο χωρητικότητας 250 - 300 ατόμων, με πολλούς βοηθητικούς χώρους. Κάθε όροφος έχει 12 δωμάτια, κάθε δωμάτιο 6-8 κρεβάτια. Με ξενάγησε η διαχειρίστρια Λίλη Μπουντούρη. Η λειτουργία του έχει ξεκινήσει από τον Φεβρουάριο, οπότε αρχίζει η καλλιεργητική περίοδος, και προς το παρόν έχει 60 ενοίκους, κυρίως Βούλγαρους και Ρουμάνους Ρομά. Πληρώνουν 2 ευρώ ημερησίως για διαμονή και 3 ευρώ επιπλέον για κάθε γεύμα. Αγνωστο παραμένει τι θα απογίνουν οι βιβλιοθήκες, καθώς και η εκκλησία του Αγίου Νικολάου στην ταράτσα του κτιρίου.

Ανύπαρκτοι οι έλεγχοι

Στα γραφεία του ΣΕΠΕ (Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας) στον Πύργο απευθύνθηκα στην προϊσταμένη Γεωργία Μπάκα. Μου είπε ότι πραγματοποιούν κάποιους ελέγχους μόνο στα συσκευαστήρια, συνήθως έπειτα από κάποια καταγγελία. Στα χωράφια,

στις αγροτικές εργασίες, δεν πραγματοποιούνται ποτέ έλεγχοι. «Στα χωράφια δεν έχουμε καμία αρμοδιότητα, αφού η χώρα μας δεν έχει κυρώσει τη διεθνή σύμβαση εργασίας 121 για τις αγροτικές εργασίες». Την ηχηρή αυτή αποκάλυψη μου είχε πρωτοκάνει πριν από δύο χρόνια ο τότε ειδικός επιθεωρητής του ΣΕΠΕ Μιχάλης Χάλαρης.

Τυπικά αρμοδιότητα έχει η Οικονομική Αστυνομία, στην πράξη όμως δεν την απασχολεί το θέμα της ασφάλισης. Είναι χαρακτηριστικό ότι, μετά τους περσινούς πυροβολισμούς, κατέβηκε στην περιοχή ένα κλιμάκιο, που έλεγξε μόνο κάποια συσκευαστήρια, έφυγε και δεν ξαναεμφανίστηκε.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ΟΓΑ, όπου ασφαρίζονται υποχρεωτικά με εργόσημο οι εργάτες γης, δεν διαθέτει ελεγκτικό μηχανισμό. Σύμφωνα με το νόμο, οι αλλοδαποί ασφαρίζονται στον ΟΓΑ μόνο εάν έχουν νόμιμη άδεια παραμονής και άδεια πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Κυρίως δηλαδή οι Ρομά από Βουλγαρία και Ρουμανία, οι οποίοι, εφόσον δηλώσουν κάποια διεύθυνση διαμονής, αποκτούν το δελτίο κοινοτικού υπηκόου και δικαιούνται άδεια παραμονής και εργασίας. Άδεια παραμονής και εργασίας για έξι μήνες δικαιούνται και όλοι οι παράνομοι μετανάστες, εφόσον υποβάλουν αίτηση

χορήγησης πολιτικού ασύλου και αποκτήσουν τη ροζ κάρτα του πολιτικού πρόσφυγα.

Αναρωτήθηκα γιατί δεν κάνει ελέγχους η αστυνομία. Σύμφωνα με τη γενική αστυνομική διεύθυνση Δυτικής Ελλάδας: «Υπάρχουν δύο παράμετροι. Η πρώτη είναι η οικονομική, δεδομένου ότι μπαίνουν μεγάλα χρηματικά ποσά στη χώρα. Η δεύτερη είναι η δυνατότητα διαχείρισης των παράνομων μεταναστών. Τα κέντρα κράτησης έχουν γεμίσει, πού να τους βάλουμε;».

«Η κατάσταση είναι οδυνηρή και επικίνδυνη»

Ζήτησα από τον ΟΓΑ να με ενημερώσουν για τον αριθμό των εργατών που πληρώνονται με εργόσημο στην περιοχή. Μου έδωσαν πρόθυμα τα στοιχεία. Στην περιοχή της Βουπρασίας, σε ακτίνα 15 χλμ. γύρω από τη Νέα Μανωλάδα, στα χωριά όπου καλλιεργούνται 12.000 στρέμματα με φράουλα (Βάρδα, Καπελέτο, Ανω Κουρτέσι, Μανωλάδα, Νέα Μανωλάδα και Νεάπολη) πληρώθηκαν με εργόσημο ολόκληρο το 2013 και τους δύο πρώτους μήνες του 2014 μόλις 225 εργάτες. Και κάποιοι από αυτούς μπορεί να πληρώθηκαν άπαξ για ένα μόνο μεροκάματο. Όμως στην περιοχή υπολογίζεται πως βρίσκονται περίπου 7.000 εργάτες, οι ίδιοι δε οι φραουλοπαραγωγοί μιλούσαν πέρυσι για 4.500 θέσεις

«Στην πραγματικότητα δεν θέλουν να προσλάβουν κανέναν Έλληνα, έχουν βολευτεί με τους ανασφάλιστους Πακιστανούς, το κράτος απουσιάζει παντελώς.» Δημήτρης Λ., άνεργος

εργασίας. Αυτό σημαίνει πως ποσοστό μικρότερο από 5% πληρώθηκε (έστω και για ένα μεροκάματο) με εργόσημο. Τα διαφυγόντα έσοδα του ΟΓΑ μόνο από τη φράουλα προσεγγίζουν τα 2 εκατ. ευρώ.

Συνάντησα τον διοικητή του ΟΓΑ, Ξενοφώντα Βεργίνη, στο κεντρικό κτίριο της Πατνσιών. Παραδέχεται πως «η κατάσταση είναι οδυνηρή και επικίνδυνη», επισημαίνει την κοινωνική αναληψία και επικινδυνότητα, κάνει λόγο για «άντρο παρανομίας». Επιρρίπτει δε τις ευθύνες στην πολιτεία. «Ποιος είναι υπεύθυνος; Η πολιτεία, η περιφέρεια, η αστυνομία δεν βλέπουν; Δεν ξέρουν ότι εκεί είναι ολόκληρος στρατός από παράνομους αλλοδαπούς; Είτε λοιπόν η πολιτεία αδιαφορεί είτε δεν παρεμβαίνει για λόγους σκοπιμότητας, για να παραμείνουν χαμηλά τα μεροκάματα».

Επιβεβαίωσε μάλιστα το ίδιο φαινόμενο της μαζικής «μαύρης εργασίας» παρουσιάζεται, όπως δείχνουν τα στοιχεία του ΟΓΑ για τα εισπραχθέντα εργόσημα, σε όλες τις αγροτικές εργασίες σε ολόκληρη τη χώρα, σε λίγο μικρότερη έκταση. Δικαιώνοντας έτσι τον περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας Απόστολο Κατσιφάρα, που θεωρεί πως «η Μανωλάδα στοχοποιήθηκε, ενώ το πρόβλημα υπάρχει σε όλη την Ελλάδα και σε όλες τις καλλιέργειες». •

info:

Διαβάστε επίσης στο nikosvafiadis.wordpress.com: Μαύρη εργασία. Φιάσκο με εργόσημο και ελέγχους ΦΡΑΟΥΛΟΧΩΡΑΦΑ - ΝΕΑ ΜΑΝΩΛΑΔΑ: Τίποτα δεν έχει αλλάξει